

СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Шановні колеги! Ви тримаєте в руках 125-й випуск відомого в Україні і далеко за її межами фахового збірника наукових праць «Проблеми законності», який упродовж майже 38 років поспіль видає Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Сто двадцять п'ять випусків... Це багато чи мало? Як впливали публікації наших авторів на трансформацію суспільної юридичної думки в радянський період, у добу розбудови незалежної, суверенної, демократичної і правової держави Україна? Які виклики постають нині перед науковцем-правознавцем і яким чином наукова юридична спільнота на них реагує?

Перший випуск республіканського міжвідомчого тематичного наукового збірника, який мав назву «Проблемы социалистической законности» (спочатку матеріали в ньому друкувались в основному російською мовою, пізніше збірник став двомовним), побачив світ у листопаді 1976 р. До складу редакційної колегії ввійшли провідні вчені-правознавці: *В. Я. Тацій* (відповідальний редактор), *М. І. Бажанов*, *М. Й. Бару* (заступник відповідального редактора), *Ю. М. Грошовий* (відповідальний секретар), *Л. Я. Носко*, *О. А. Пушкін*, *І. Є. Середа*, *М. М. Страхов*, *В. В. Штерн*. У зверненні до читачів збірника редакційна колегія окреслила коло питань, що надалі визначили тематичну спрямованість наукових статей, які друкувались на його сторінках. Зокрема, це актуальні проблеми державного і правового будівництва, питання щодо подальшого удосконалення чинного законодавства й діяльності органів МВС, прокуратури й суду в боротьбі з правопорушеннями. Науково-практичні коментарі чинного законодавства, рецензії на нові наукові роботи, науковий аналіз стану боротьби правоохоронних органів зі злочинністю вміщувалися майже у кожному випуску.

Перший збірник складався з двох розділів – «Правовые проблемы научно-технического прогресса» і «Проблемы борьбы с правонарушениями». Наукові статті, написані провідними вченими колишнього Харківського юридичного інституту, відзначалися актуальністю, глибиною наукової думки. Сьогодні варто згадати такі публікації¹: *Бару М. И.* Технический прогресс и совершенствование норм трудового права; *Красько И. Е., Гайворонский В. Н.* Научно-технический прогресс и новые правовые формы организации промышленного производства; *Подопригора З. А., Попов В. К.* Новые организационно-правовые формы ускорения научно-технического прогресса в сельском хозяйстве; *Азимов Ч. Н.* Влияние научно-технического прогресса на юридическую природу договоров; *Сташис В. В.* Ответственность за умышленное убийство, совершен-

¹ Назви статей наводяться мовою оригіналу.

ное в состоянии сильного душевного волнения; *Кривоченко Л. Н.* Критерии классификации преступлений; *Ломако В. А.* Цели наказания и особенности их обеспечения при условном осуждении; *Тихий В. П.* Квалификация хищений огнестрельного оружия; *Грошевой Ю. М.* Роль профессионального опыта судьи в формировании его убеждения по уголовному делу.

Від початку статтям збірника були притаманні надзвичайно високий науково-методологічний рівень, зрозуміла юридична термінологія й фаховий стиль викладення матеріалу, толерантна дискусія й ґрунтовна аргументація пропонуваніх положень і висновків.

Після набуття нашою державою незалежності збірник 1993 року було перейменовано на «Проблеми законності»; статті в ньому друкувалися переважно українською мовою.

Наукове видання зібрало сильний, авторитетний авторський колектив знаних учених-правознавців нашої держави. На його шпальтах побачили світ фундаментальні наукові публікації, що окреслили орієнтири майбутнього розвитку багатьох галузей юридичної науки. Серед праць загальнотеоретичної, історико-правової, державно-політичної й адміністративної тематики привертають увагу наступні: *Якуба О. М., Павловський Р. С.* Основные направления развития законодательства о борьбе с административными правонарушениями в современный период (вип. 2/1977); *Рабинович П. М.* Методика измерения эффективности юридической ответственности (вип. 4/1979); *Горшенев В. М.* Теория юридического процесса как комплексное научное образование (вип. 17/1986); *Павловский Р. С.* Эффективность деятельности местных Советов и пути ее возрастания (вип. 18/1986); *Цветков В. В.* К вопросу о повышении эффективности государственного управления (вип. 18/1986); *Тодыка Ю. Н.* Вопросы государственного суверенитета в аспекте формирования в Украине демократического правового государства (вип. 28/1993); *Цвик М. В., Дашковская Е. Р.* О современной трактовке теории разделения властей (вип. 28/1993); *Петришин А. В.* К вопросу об общецивилизованных основаниях государственности (вип. 29/1995); *Битяк Ю. П.* Адміністративна юстиція і права людини (вип. 42/2000); *Тацій В. Я., Тодика Ю. М.* Конституція України і проблеми становлення конституціоналізму в Україні (вип. 48/2001).

На сторінках збірника вивчаються актуальні проблеми цивільного, трудового, екологічного й аграрного права. Заслужують на увагу такі наукові статті: *Маслов В. П.* Про припущення правомірності володіння у радянському цивільному праві (вип. 53/2002, який було присвячено пам'яті колишнього ректора, професора Маслова В. П.); *Бару М. И.* Понятие, классификация и охрана моральных стимулов к труду (вип. 5/1980); *Комаров В. В.* Повышение эффективности правового регулирования процессуальных отношения (гносеологический аспект) (вип. 10/1982); *Лазор Л. И.* Правовые вопросы аттестации работников (вип. 11/1983); *Вовк Ю. А.* Вопросы охраны (защиты) права государственной собственности на землю в СССР (вип. 12/1983); *Андрейцев В. И.* Правовые основы государственной экологической экспертизы

проектів (вип. 12/1983); *Гречко В. В.* Правове забезпечення раціонального використання водних ресурсів (вип. 12/1983); *Лозо І. А.* Правове регулювання планування і удосконалення економічного механізму колективного виробництва (вип. 12/1983); *Мусяка В. Л.* Найважливіші правові форми захисту суб'єктивного авторського права (вип. 20/1987); *Мамутов В. К.* Розвиток економіко-правових досліджень проблем управління виробництвом (вип. 20/1987); *Гетьман А. П.* Зміст екологічних процесуальних правовідносин (вип. 28/1993); *Ярошенко О. М.* Сучасні тенденції в розвитку правового регулювання праці (вип. 50/2001); *Гончарова Г. С.* Колективний договір у вищих навчальних закладах (вип. 51/2001).

Особливо актуальною проблемою, яка висвітлюється на сторінках цього видання, була і залишається боротьба зі злочинністю, а також питання судово-правової реформи. Вони привертають до себе підвищену увагу не лише науковців, але й практичних працівників судових і правоохоронних органів. Можна згадати у цьому зв'язку такі наукові публікації: *Сташис В. В.* Ответственность за умышленное убийство, совершенное в состоянии сильного душевного волнения (вип. 1/1976); *Коновалова В. Е.* Допрос как информационный процесс (вип. 5/1980); *Панов Н. И.* Оценочные понятия и их применение в уголовном праве (вип. 7/1981); *Тацый В. Я., Цесаренко И. Г.* Природоохранные отношения как объект преступлений в области охраны природы (вип. 12/1983); *Грошевой Ю. М., Нор В. Т.* Мораль и уголовно-процессуальная деятельность (вип. 17/1986); *Тихий В. П.* Уголовно-правовая охрана общественной безопасности в условиях научно-технического прогресса (вип. 20/1987); *Бажанов М. И.* О функциях состава преступления (процессуальная функция) (вип. 29/1995); *Голина В. В.* Преступность: понятие и реальность (вип. 32/1997); *Шепитько В. Ю.* Функциональная направленность тактических приемов при производстве следственных действий (вип. 85/2007).

Поряд зі статтями відомих учених у збірнику публікуються і наукові доробки науковців-початківців. Приємно зазначити, що багато з тих, хто свого часу оприлюднив свої матеріали у рубриці «Трибуна молодих учених», сьогодні вже стали доцентами й професорами. Серед останніх варто, зокрема, назвати *Настюка В. Я.* – Роль мер адміністративного впливу в забезпеченні охорони пам'яток історії і культури в СРСР (вип. 13/1984); *Буроменського М. В.* – Спеціальні сесії Генеральної Асамблеї ООН по роззброєнню в системі механізму для переговорів о роззброєнні (вип. 14/1984); *Бенедика І. В.* – Правова кваліфікація в структурі правозастосовного процесу (вип. 15/1985); *Баулина Ю. В.* – Основи, виключаючі уголовну відповідальність (вип. 16/1985) та багатьох ін.

Загалом у 125 випусках збірника було опубліковано 3885 статей, підготовлених 4097 авторами, загальним обсягом 2081,8 обл-вид. арк.

Входження України в європейський і світовий правовий простір, приєднання до Болонського процесу зумовлюють необхідність модернізації вітчизняної юридичної науки та запровадження найкращих світових стандартів якості

юридичної освіти, адаптації законодавства України до принципів права Європейського Союзу. У цьому контексті великого значення набуває популяризація в науковому світі напрацювань українських правників і фахівців-практиків, що стають доступними широкому загалу читачів завдяки публікаціям у збірниках наукових праць. Саме з цією метою 2011 року (починаючи з вип. 115) було започатковано двомовне паралельне видання збірника «Проблеми законності». Цього ж року збірник пройшов перереєстрацію в Міжнародному центрі періодичних видань. Наступним кроком стало підписання ліцензійного договору з Науковою Електронною Бібліотекою (Російська Федерація) про внесення фахових збірників наукових праць Університету, у тому числі і «Проблеми законності», до російської спеціалізованої інформаційної системи – Російський індекс наукового цитування (РІНЦ), внаслідок чого збірники набули статусу наукометричних видань.

Усе це слугує підтвердженням того, що на сторінках збірника «Проблеми законності» акумулюється надзвичайно потужна наукова думка, яка знаходить свій подальший розвиток в юридичній освіті, наукових дискусіях, законодавчих ініціативах, у законодавчих та інших нормативно-правових актах, що приймаються Верховною Радою України, Президентом і Урядом України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

**Ректор НЮУ імені Ярослава Мудрого,
професор, академік НАН України,
президент НАПрН України
В. Я. Тацій**